

נהלל במירוץ אל מול הזמן האבוד

ראובן זלץ

**הסיפור של מושב נהלל מספר
בעצם את הסיפור של הציונות,
ההתיישבות וכן, גם את סיפורו של
ענף החקלאות בישראל. דווקא השנה
שבה חוגגים וותיקי נהלל 95 שנים
להקמת הישוב, אין להם הרבה סיבות
לחייך. הם צופים בחוסר אונים
במציאות המשתנה אל מול עיניהם
ומסרבים לוותר על החלום. מסע
בזמן לעולם פשוט ומלא בקלישאות
על עבודה עברית, שורשים, ציונות
ועל סימני הזמן הנוגסים בעבר •**

מושב נהלל הוקם ב-1921 והשנה חוגגים שם יום הולדת 95. המושב הראשון בארץ שפעם נחשב לאחד מהישובים מהם יצאו האליטות החברתיות (משפחת דיין) צבאיות (מופז, בוצר) וכמובן, סימן הכר להתיישבות הציונית בעמק יזרעאל. כיום נאבק המושב על דמותו ועל עתידו כשהממשלה לא ממש סופרת את ענף החקלאות וימים מורכבים עוברים על המושבניקים בכלל והחקלאים בפרט. לא כך דמיינו אנשי העליה השניה והשלישית, שהקימו את הישוב, את עתידו של המושב שקם על ערכי הסוציאליזם. מקימיו, שעסקו בייבוש הביצות בעמק, חלמו על ערבות הדדית ועבודת כפיים. כיום רק כרבע מאנשי הישוב עוסקים בחקלאות ובנהלל נותרו 10 רפתות משפחתיות בלבד. נהלל עומד בפני תנופת פיתוח כשלצד השמחה יש לא מעט חששות, בסופו של יום, מרבית תושבי המקום זנחו את החקלאות ומתפרנסים ממקורות אחרים, אלה שנותרו, נאבקים בשינויים על עתיד המשקים שלהם. את לביא מנור מונק, דור שלישי לרפתנים בישוב, פגשתי בביתו, הנה כאן גרו סבא וסבתא שלי ולמעלה גרים כיום הבת וחתני לעתיד, אומר לי לביא. מיותר לציין כי האיש הוא זן ההולך ונעלם ממחוזותינו. איש אדמה אמיתי, שורשי, המחובר לביתו ומשפחתו, ציוני מהסוג של פעם, ללא מרכאות, קם בבוקר לעבוד וכך יום יום, עד הערב. מסרב להשתנות מול עולם חצי דיגיטלי ועוקב בדאגה, כמו חבריו, אחר העולם המשתנה ממש מולם. לביא "אני לא נגד שינויים, אני רק חושב כי לחקלאות יש ערך חשוב כחלק מהיותנו כאן וכיום לצערי להיות חקלאי זה לא פשוט בכלל והדור הצעיר לא ממש רוצה להמשיך. חקלאות שאין לה דור המשך היא

עופר "לשמור על
התכנון דרך מועצת
החלב ותמיכה
ברפתות להגדלת
המכסה וכמובן עזרה
בשותפויות. חייבים
להעלות את מחיר
המטרה ולשמור על
הרווחיות. ברבעון
הראשון של 2015
זה היה 2.15 וברבעון
הראשון של 2016 1.85
זה מסביר את הכל"

מכונות שטיפה למשק הבקר והחלב

**בלחץ מים גבוה וקיטור, מונעות על ידי:
מנועי חשמל, דיזל ובנזין**

**מכוונות שטיפת רצפות מולכות ורכובות
ומטאטאים מכאניים ומונעים**

פתרונות מקיפים למשק הבקר

- מערכות חיסוי ושטיפת רכבים בכניסה לחוות
- קני הקצפה לניקוי וחיסוי מלונות יונקים
- מכונות שטיפה בלחץ גבוה לשטיפה יסודית של מכוני חליבה
- חצרות המתנה ועוד.

מבחר המכונות הגדול והניסיון הרב בעבודת שטח אשר מצויים בחברת י. יהב מאפשרים התאמה מדויקת לצרכי הלקוח.

חברת י. יהב משווקת ומתקינה מורשית של מכלי מים לשעת חרום מבית "נטפים" ומספקת פתרון כולל משלב תכנון המערכת ועד התקנתה בשטח

04-8718013.079 | 04-8718001.70 | 052-8804915
www.y-yahav.co.il

חלקאות גוססת". רפת מונק ממור בעלת מכסה של כמיליון מאתיים 115 חולבות מכון חליבה שדירת דג. לביא " רפתנות ה אורח חיים ומי שלא התאים עזב את זה או שקושי של פרנסה. המשק החקלאי בזמנו, היה משק מעורב קצת גידולי שדה, תרנגולות, רפת. אך עם השנים המשקים הפכו למשקים מתמחים במקום מעורבים. כיום לביא נחשב לבר מזל כי ביתו רעות (26) התאהבה בבועז (25) והם ככול הנראה ימשיכו את הרפת המשפחתית לשמחתו הגדולה של לביא. אך לא כולם שפר מזלם ובישוב שפעם לכל משפחה מ-75 המשפחות בנהלל, היתה רפת, נותרו רק 10 רפתות ועתידם כלל לא ברור. בחרתי בסיבוב הזה לערוך שני מפגשים, הראשון, סיפור אופטימי עם הזוג הצעיר העומד להתחתן ולהמשיך את הרפת המשפחתית במשפחת לביא מונק והמפגש השני עם רפתני הישוב, חלקם דינזאורים וותיקים שדברו על המציאות ועל העתיד הלא ברור

רעות ובועז דור המשך

רעות הכירה את בועז בכיתה י"ב ומאז הם ביחד, סיפור אהבתם הפך למשמעותי ביותר לאחר ששני הצעירים החליטו לקשור את עתידם במשק המשפחתי. רעות דור רביעי לרפתנים " גדלנו על הרפת מגיל קטן, זה חלק ממי שאני, וגדלתי על עבודה ועזרנו בכל מה שיכולנו מאז שאני זוכרת את עצמי. אני מאוד מאמינה בחקלאות ובשורשיות ובחיבור לאדמה. למדתי מהורי על השייכות ולי מאוד חשוב שכן תהיה את ההמשכיות הזאת. זה מפעל חיים מה שנעשה כאן וגם דרך חינוכית נהדרת לדורות הבאים. אני רואה את עצמי גרה ומגדלת את ילדיי במושב, זה ללא ספק וכמובן שהרפת תמשיך הלאה כי זה חלק ממי שאנחנו כמשפחה". זה לא מובן מאליי הסיפור הזה, אין הרבה צעירים הרוצים לקשור את עתידם לחקלאות בכלל ולרפת בפרט. שעות עבודה אין סופיות, עתיד לא ברור, אך בועז, קיבוצניק צעיר מכפר החורש קיבל החלטה אמיצה ורעות הכניסה בו את האהבה לרפת ובשנת השרות שלו עבד ברפת עם לביא והתאהב גם. זוג צעיר, מקסים, היכול בקלות לככב בתשדירי שירות על ציונות ואהבת אדמה.

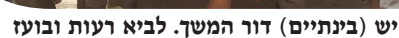
בועז "כרגע אני לומד שנה ראשונה ברופ"ן, ניהול רפתות לימודים של שנתיים. וכמובן לומד מלביא. אני חושב שזו זכות לעבוד אצל לביא ואני בהחלט רואה אותי ואת רעות ממשיכים במשק ורואה כאן את עתיד".

מפגש רפתנים בנהלל

למרכז המזון בנהלל הגיעו רפתני הישוב, כולם נולדו בנהלל, חלקם דור שני, שלישי ואף רביעי. אנשי עבודה, מחוספסים, ממעטים להפגין רגשות, מודעים לשינויים הגדולים אך מסרבים לשחרר ובטוחים כי יגיע היום והחקלאות תשוב לפרוח. עלי דרומי שלפני שנה וחצי מכונות החליבה דממו אצלו אומר בעצב "אהבתי את הרפת, אבל הגעתי לגיל שראיתי שאין דור המשך יחד עם בעיות בריאות ואז הגיע מתווה לוקר והחלטתי בלב כבד לסגור את הרפת. מפעל חיים משפחתי, זה בכלל לא פשוט אך לא היתה לי ברירה". אפרת גבאי, דור שלישי למשק ארטרכט, רפת פעילה חליבה רובוטית, מכסה של 900 אלף. לאפרת שפר המזל ובנה ממשיך לעבוד ברפת, אך גם היא יודעת שהעתיד לא ברור. אפרת "חוסר הוודאות של הענף זה הדבר הקשה ביותר, חוסר הוודאות לגבי מחיר התשומות. אנחנו כל הזמן צריכים להתייעל ופוגעים לנו בפרנסה. הסכם לוקר פגע בעשרות אחוזים ברווחיות וכמובן כוח עבודה, קשה מאוד לגייס עובדים".

חייבים המשכיות. לביא

רפתני נהלל מסרבים לוותר

עניין של סדר עדיפויות

הביקור בנהלל הסתיים בסיבוב קצר באתרים ההיסטוריים ביישוב והדרך למרכז היתה פקוקה מתמיד. עולם מוזר חשבתי לעצמי, אנשי אדמה, הרוצים לעבוד והמדינה פשוט לא מאפשרת להם לחיות בכבוד. ממשלת ישראל פוגעת והורסת את החקלאות כחלק מאג'נדה ברורה של קפיטליזם חזירי שאינו רואה דבר חוץ מכסף. מדינה ללא חקלאים, היא מדינה המאבדת את אדמתה, תרתי משמע. ואם תרצו, פני החקלאות כפני החברה שלנו.

קשים או טענות כנגד הממסד, למרות שיש להם בטן מלאה על ההתנהלות מולם. נהלל נמצאת בתנופת בניה של הרחבת הישוב יהיה מי שיקרא לזה נדל"ן, כך או כך, החקלאות תמשיך להתקיים, השאלה שנותרה פתוחה, מי ירוויח ומי יפסיד. נהלל חוגגת 95, מזל טוב. ▲

הייצור בהתאם לקרקע ואז בעצם הרפתן כבול לקניית אוכל יקר". לביא "מצד אחד כולנו רוצים להמשיך במשקים ומצד שני רואים שהרווחיות יורדת והאם אנו נוכל להמשיך בנהלל עם הרפתות במתכונת הנוכחית. זו השאלה, היא האם באמת נוכל להמשיך עם החקלאות. אנחנו כעת בשלב ביניים והעתידי לא ממש ברור. אוהד הבן הצעיר של אפרת, דור רביעי "לדעתי כנראה הדור הצעיר לא רוצים לעבוד כמו שהסבתא והסבא שלהם ואולי גם אני ככה. זה לא ברור מאליו. מה שמערער אותי זה הביטחון הכלכלי שאני לא בטוח שזה יכול לפרנס גם אותי ום את ההורים. כל עוד יש מחיר מטרה ואנחנו מקבלים את הכסף אז אני אומר דיינו. אך מה יהיה בעתיד, זה קשה לדעת וככה לצערי אי אפשר לבנות עתיד כלכלי ובכלל". כששואלים אותם מה הם היו רוצים שיקרה, הדברים פשוטים. עופר "לשמור על התכנון דרך מועצת החלב ותמיכה ברפתות להגדלת המכסה וכמובן עזרה ב שותפויות. חייבים להעלות את מחיר המטרה ולשמור על הרווחיות. ברבעון הראשון של 2015 זה היה 2.15 וברבעון הראשון של 2016 1.85 זה מסביר את הכל". אנגל "הרפת צורכת השקעות בלתי רגילות ולדעתי הם לא מגיעות מספיק לידי ביטוי במחיר המטרה. במחיר של החלב אין אלמנט של רווח שיתנו איזה אלמנט של רווח". לא הכל נמדד רק בכסף, אומרים הרפתנים. אפרת "יש גם אידיאולוגיה, ציונות ואי אפשר למדוד חברה רק דרך החור של השקל. אם כך זה היה, מדינת ישראל לא היתה קמה". למרות ההרגשה הקשה, לא תשמע מהם ביטויים

